ԺԳ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 94 | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1899 | 3 ՐԱՄԱԶԱՆ, 1317 | 23 ԳԵԱՆՈՒՆԻ ԼՎՎԼԼ, 1315 | 4 ՅՈՒՆՎ. 1900 (Ն. Տ.)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԽԻԿ

Պոլսոյ համար { Տարեկան 70 ղրշ. / Վեցամսեայ 35 „
Գաւառներու համար { Տարեկան 90 „ / Վեցամսեայ 45 „ / Եռամսեայ 23 „
Արտասահման { Տարեկան 23 Ֆր. / Վեցամսեայ 12 „

Նամակ կամ ո եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել Տնօրինութեան:

ԾԱՂԻԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ

«زاغك» ارمنيجه يومى وسياسى غزته
مطبعه و اداره‌خانه‌سى
غلطه‌ده حمدى پاشا خان

Կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա,
Համտի-բաշա խան

Rédaction du Journal Arménien
„DZAGHIK"
Galata, Pérchémbé-Bazar
Hamdi-Pacha Han

10 ՓԱՐԱ. | ՏՆՕՐԷՆ Ռ. ՍԱԳԱԵԱՆ | 10 ՓԱՐԱ.

ՀԱՅ ԿՂԵՐՆ ԵՒ ԻՐ ԹՇՆԱՄԻՔ

Իրա՞ւ է որ Հայ եկեղեցականութիւնն իր կոչումն ա՛յն աստիճան մոռցած եւ ինկած է որ կարդ մը «հղօր միտքեր» սկսած են գարման խորհիլ ի փրկութիւն Հայ եկեղեցւոյ, եւ այս նպատակին հասնելու համար իբրեւ է՛ն զօրաւոր գարման կ'առաջարկեն կուսակրօն եկեղեցականութիւնն ամուսնացնել, աղջիկ դանելու դերն ալ թերեւս իրենց վերապահելով։ Եւ մինչեւ իսկ այնքան յառաջ կ'երթան, որ Ֆրանսական թերթի մը մէջ հրատարակուած աղմկայոյզ լուր մը որ, ինքնին յերիւրուած խաբէութիւն մ'է, իբրեւ դարաւերջիկ դիւտ մը հրապարակ նետուած, ծանծաղամիտ հաւատացողները ծաղրելի ընելու համար, իբրեւ վաղուց սպասուած ասիթ մը կ'ընդդիմեն եւ կ'սկսին գիշերային ոգնութիւններ թափել ամբողջ սիւնակներով։ Լեւոն ԺԳ. Պապը, իր նախորդներէն շատ աւելի լուսամիտ, աղատամիտ է եղեր որ այսպիսի կոնդակ մը հաներ է։ Բայց պակաս ողջամիտ մարդն անդամ չի՛ հարցներ թէ Եկեղեցւոյ մը պետը, զոր իրենք լուսամիտ, ողջամիտ, աղատամիտ կը կոչեն երբ պէտք ունենան անոր՝ իրենց մէկ սիրելի թեզը պաշտպանելու համար, ի՞նչպէս կրնայ երկու կչիռ գործածել, աջին համար զատ, ձախին համար զատ։ Պապական կոնդակ մը եթէ կարող է ամերիկեան կաթոլիկ կղերին համար ներելի ընել ամուսնութիւնը, ինչո՞ւ համար նոյնքան ներելի չըներ նաեւ եւրոպական կղերին համար։ Ինչո՞ւ այս խարականութիւնը։ Եւ սակայն շատ չանցած՝ ջախջախիչ հերքումը եկաւ կարկիս թերաններն անոնց, որք իբրեւ նոր ինքնաշարժ, ինքնակոչ բարենորոգչի դեր մը կ'ուզեն տանձնել, եւ ցաւալին այն է որ աջէն ու ձախէն իրենց համախոհներ ալ գտած են քանի մը անկուսց վեղարաւորներէ, որք իբրեւ աշնանվերջի մեղ՝ իրենց խայթոցը կը մեն հոս կամ հոն, առանց խորհելու խայթոցը փրթող մեղին վերապահուած անխուսափելի վախճանին վրայ։

Բայց թողունք այս կէտը եւ հարցնենք։ Ստոյգ է որ Հայ եկեղեցականութիւնն անկման չրջան մը կը բոլորէ. եթէ ատոյգ է, փնտռենք ուրեմն թէ ոյք եղած են այս վիճակին բուն պատասխանատուները։ Նոր սերունդը չի կրնար յիշել, բայց անոնք որ տակէ 30—30 տարի առաջ թերթ կը կարդային, կրնան յիշել թէ ազգային մամուլը, կարդ մը անխղճամիտ հրապարակագիրներու դրչով, խուլ այլ բուռն պայքար մը մղած է ու կը մղէ Հայ եկեղեցականութեան դէմ, չարունակ պախարակելով, ատրնացնելով զայն, որպէս զի ժողովուրդը պաղնցնէ թէ՛ իր եկեղեցիէն եւ թէ՛ իր եկեղեցականներէն, իրենց երազած եկեղեցական բարենորոգման թուականը չուտով բերելու համար։ Ժամանակ մը, առաջնորդութիւններն ամուրդի կը դրուէին լրագրական դրասենեակներու մէջ, եւ վա՛յ այն եկեղեցականին որ այն ատենուան արիւններուն պարապ ատամքսը չէր ուզեր լեցնել։ Հին Մասիս հոգեւոր Դէտրդ Կաթողիկոսին դէմ բուռն պայքար մը մղեց մինչեւ մահուան օրը, եւ այսօր Մասիսի համախոհ մը, Հորդ մը, դեռ գերեզմանէն վերջն ալ կը շարունակէ նոյն պայքարը ա՛յն մեծ մարդուն դէմ։ Պատճառը մի՛ հարցնէք, անխոստովանելի է։ Թողունք հինը, նորին նայինք։ Դեռ չէ մոռցուած կաթողիկոսական վերջին պայքարը. մինչեւ կաթողիկոսական ընտրութեան վերջին օրը, Տ. Մելքիսեդեկ արքեպսկոպոսն արժանաւոր ընտրելի չկար յաչքս այն դրչին որոյ ծայրէն ի վերջոյ լեզուադարձութեան դիրտ չմնաց որ չբծախէր նոյն բարձրաստիճան եկեղեցականի դէմ, երբ բուպլներու չլացուցիչ փայլը աղօտացուց Հայ եկեղեցականին ճշմարիտ արժանիքը։ Եւ այնուհետեւ քանի՛ քանի՛ ձեւերու տակ չարունակուեցաւ խուլ պայքարը նոյն եկեղեցականին դէմ, որոյ հրատարակած մէն մի գիրքը քննադատելու առիթը չփախցուցին սրատեսներ, մինչեւ իսկ բողոքականութեան յարումներ դատ անոնց մէջ։ Այս ամէնքն եղան՝ միմիայն իրենց թաթին տակ ձգելու համար նոյն եկեղեցականն ալ, որ շատ վերէն կը նայեր իրենց խեղճութեան վրայ։ Նոյն այն քաղաքաւոր պայքարը չէ՞ր որ մղուեցաւ Նիկոմիդիոյ առաջնորդին դէմ, որ 25 տարիներէ ի վեր կը կառավարէ այդ ընդարձակ թեմը, առանց դործ թողելու Պատրիարքարանին։ Նոյն պայքարը չմղուեցա՞ւ Վանայ արդի առաջնորդական փոխանորդին դէմ, եւ ի՞նչ հեղնական հատուածներ չհրատարակուեցան. հեղնողը մինչեւ իսկ սրբազանին ճամբորդութեան մոյկերուն պատիւ բրաւ իր սիւնակներուն մէջ հիւրընկալելու։ Եւ երբ ամէնուրեք զինքը կը մեղադրէր, վերջին պահուն լեզուն փոխեց։ Նոյն այն պայքարը չէ՞ր որ գլուխ առաւ արդի ընդհանրական հայրապետին դէմ ալ, Պապական կարծեցեալ կոնդակին նման mystification (յերիւրուած խաբէութիւն) մ'ալ Դաւրէժէ հրապարակնետուելով։ Բայց Ն. Ս. Օծութիւնը չուտով կարկեց այդ անդուռ բերանը։ Դեռ չարունակենք թուումը, եղբայացութեան գալու համար։ Նոր եկեղեցականութիւնն իր արդի աննախանձ վիճակին բերողն ուրեմն մամուլն եղած է, որ իր անդէպ ու անտեղի հրատարակութիւններով՝ չէ խղճացած ժողովուրդն ուծացնելու թէ՛ իր Ս. եկեղեցիէն եւ թէ՛ անոր պաշտօնեաներէն։ Երբ սկեպտիկան, անկրօն ու անբարոյ դաղափարներ, մամլոյ միջոցաւ, սկսան մուտ դտնել, երբ եկեղեցւոյ ու եկեղեցականութեան դէմ սուր հեղնութիւններ չատցան անարգել, երբ «եկեղեցւոյ բարեկարգութեան» անուան տակ բողոքամիտ հրատարակութիւնք յաճախեցին, երիտասարդութեան արդէն ստատամած միտքն ինքնին մոլորեցաւ. ծաղրն ու ծանակն սկսաւ տիրել, եւ եկեղեցւոյ ու եկեղեցականութեան դէմ ամէն պատկառանք վերցաւ։

Երբեք մաքէս պիտի չելնէ. օր մը փորձուեցայ երթալ լսել պերճախօս քարոզիչն Ճէֆիրեան, որ նոյն օրը պիտի քարոզէր Պայազիտ-Հաուզի ժողովարանին մէջ, իր բամբ ու զոռ չեչտերով։ Այս պերճախօս քարոզչն վերջ, մէկ քանի երգեր երգուեցան, եւ ահա քարոզիչ մը բեմ ելաւ, եւ ի՞նչ խօսի, աղէկ։ Զեռքն Արեւելք մը բռնած էր, որոյ մէջ Հայ. Եկեղեցւոյ Բարեկարգութեան պէտքին վրայ հատուած մը կար նոյն այն գրչէն ելած, որ երկու օրէ ի վեր իրեն հարցում ուղղող միամիտ ընթերցողները կը Ջանար համոզել թէ Պապն իրաւ որ այդ կոնդակն հաներ է, բայց գաղտնի կը պահէ եղեր, հապա՛, ահա՛ Թանէն Ֆրանսերէն հատուած մը եւ այդ թափթփած քարոզիչն սկսաւ Հայ եկեղեցւոյ Բարեկարգութեան պէտքին վրայ ճառուել, իր փաստերն ալ ձեռքի Արեւելքէն յառաջ բերելով, մերթ ընդ մերթ չմոռնալով չշեղել թէ Հայերն իրենք ալ կը խոստովանին այս Բարեկարգութեան պէտքը։ Ինչ կ'ըսէք ասոր։

Ես տակաւին չեմ կրնար ըմբռնել թէ այս ամէնուն մէջ գաղտնի նպատակ մը դոյութիւն չունի։ Նորելուկ վարդապետի մը ճամբորդութիւնը, Հորդի կանչիւնը, օրաթերթի մը աշակցութիւնը, ամենքն ալ կեղծիք մը կը լուրին։ Ժողովրդականութիւն վաստակելու տեսակ մը հնարագիտութիւն կը պլպլայ բառերու այդ ջերհեղեղին միանունքին վրայ։

Ահա՞ւ կը յանգի անխորհուրդ հրատարակութեանց վախճանը. հասկցողին բարո՛ւ։

Բ.

ԼՈՐԴ ԲՈՊԷՐՑ ՕՎ ՔԱՆԴԱՀԱՐ

ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՎԵՐԻՆ ՀՐԱՄԱՏԱՐ

ՀԱՐԱՒ-ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԱՆԳԼ. ԶՕՐԱՑ

ՈՐ ԱՅՍ ՄԻՋՈՑԻՍ ԴԵՌ ՃԱՄԲԱՆ Է ԼՈՐԴ ՔԻՉՆԷՐԻ ՀԵՏ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԼՈՐԴ ԲՈՊԷՐՑ ԵՒ ԿԱՌԱԽՈՒՄԸԸ.— Երբ ես ու դուն կը փախչինք կառախուսմը, կը բարկանանք չոգեկառքերու ժամացոյցներուն դէմ, կը հայհոյենք երկաթուղիի ընկերութիւններուն, որովհետեւ, մեր ժամանակացոյցը կը խանդարուի երբ ճիշդ մեր նախաճաշի ժամուն՝ ճեպընթացը ճամբայ կ'ելլէ։ Մեր յանցանքին համար պատասխանատու կը բռնենք անանուն ընկերութիւն մը։ Եւ ասիկա մեծ մխիթարութիւն մըն է մեզի։

Քիչ մնաց որ Լորդ Բոպէրց ալ այսօրինակ սրտեղեղութիւն մը ունենար, սակայն առանց ուրիշը մեղադրելու պատճառ ունենալու, եթէ ոչ ինքզինքը։ Լորդ Բոպէրց ըրաւ այդ քաջաբարոյական բանը, որ տեսակին մէջ միակն է երկաթուղիներու պատմութեան մէջ։ Լորդ Բոպէրց քիչ մնաց որ մասնաւոր կառախուսմը փախցնէր։ Վայրաչարժը պատրաստ էր, զուարթ ու զոհ Պօէրներուն ապագայ յաղթականը տանելուն, եւ իր ընտիր ձի մը՝ հասնդալից իր անիներուն վրայ կը դոփեր կարծես։ Մեքենավարը հաղիւ հաղ կրնար զսպել մեսաղեայ նժոյգին ռազմական աշխոյժն ու եռանդը։ Իր պինչերէն ծուխ կ'ելլէր, իր գաւակը չոզեր կ'արձակէր։ Ազեքսանդրի նժոյգը այդքան եռանդ ու անհամբերութիւն ցոյց չէր տուած՝ երբ հրաշալի յաղթանակներու կ'առաջնորդէր իր տէրը։

Սակայն, քարափին վրայ «Ճամբորդը» կ'ուշանար միշտ։

Երկաթուղիի ո՛ւ եւ է պաշտօնեայ չը պառաց. «Բրէթորիայի համար ճամբո՛ւդ» եւ յանկարծ կառախուսմը, ստուգիւ շատ մասնաւո՛ր, շարժեցաւ դէպ առաջ։ Լորդ Բոպէրց ստիպուեցաւ վազել անոր ետեւէն։ Բոպէրց 67 տարու է, բայց չնորհիւ իր գիտցած Ֆուզպօլին, թէնիսին եւ բոլոր սպորտներուն, կրցած է պատանիի մը կորովը պահել. ահա՛ անկլօ-սաքսոնները ինչ կ'ուզեն։ Լորդ Բոպէրց ընդհուպ պիտի կրնար իր վակոնին ետեւէն հասնիլ, բայց որովհետեւ կառախուսմը շատ մասնաւոր էր, հակառակ իր յաղթանակի, կըրցաւ անկիւն մը դտնել...

Ա՜հ՛ դ, որքան ողբալի բան պիտի ելլար, եթէ Լորդ Բոպէրց, նուաղ թեթեւաշարժ, Պօէրներու կրակին տակ իրեն սպասող հայրենակիցներուն հետեւեալը հուսադրեր.—«Մանաւոր կառախուսմին չհասայ, վազը պիտի մեկնիմ»

Եւ եթէ Լորդ Բոպէրց վար իջնար մասնաւոր կառախուսմին ետեւէն վազած ատեն։ Երբ Աշխարհակալ Կիպեօմ անգլ. ծովեզերքին վրայ ցամաք ելաւ, սխալ քայլ մը առնելով վար ինկաւ։ Մէկ տեղը չվնասուեցաւ. բայց այս անկումը չատ մեծ ազդեցութիւն գործեց իր զօրքերուն վրայ. «Դէ՛հ սկզբնաւորութիւն, կը խորհէին զօրքերը, այդ անկումը լաւ բան մը չխոստանար մեզի։» Որովհետեւ տեղ մը հաւաքուած մարդիկ պարզ դէպքերու մէջ իսկ չարագուշակ ենթադրութիւններ կը գտնեն միշտ։ Բայց Կիպեօմ հանճարեղ միտք մ'ունէր։ Իր բազուկը դէպի հողն տարածելով, որ գինքն ընդունած էր, գոչեց. «Անդլ. հողին կը տիրանամ . . . ։ Ու ամէն ոք իր նախկին զուարթութիւնը վերստացաւ։

Լորդ Բոպէրց կրնայ շատ առաջնակարգ զօրավար մը ըլլալ, բայց իսօսելու արուեստին անգիտակ. ձիրք մըն է տուիկ, եւ սրտոյնները չեն կրնար այդ թանկագին կարողութիւնը զարգացնել։ Եթէ վար իջնալէն ետք՝ ոտքի ելած ատեն, օրինակի համար պարագային համեմատա՛ սա խօսքը ընէր. «անիծա՛ծ, կառախուսմը փախցուցի՛» ի՞նչ պիտի խորհէր հանրութիւնն այդ խօսքին վրայ։ Մեծ վնասուութիւն մը պիտի իյնար անչուշտ ներկաներուն մէջ, վնասուութիւն մը որ չուտով պիտի տարածուէր Միջնաքաղաքը եւ ո՛վ գիտէ ամբողջ Անգլիան։ Եւ ճոն Պուլը խելայեղ, չուտաց սա ցաւագին խորհրդածութիւնը պիտի ընէր. «Ստուգիւ, կառախուսմը փախցուցինք։»

Բայց Լորդ Բոպէրց չինկաւ, Լորդ Բոպէրց մէկ ոտամով հասաւ չոգեկառքին եւ Ճոն Պուլ խիստ կազդուրուած, հրճուանքով կը կրկնէ. «Հէր, հէր. Հուրրա. Անգլիացի զօրավար մը աւելի արա՛գ կ'ընթանայ քան մասնաւոր կառախուսմը մը . . .։

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ ՃԱՐՈՆԻ ՄԷՋ.— Ճարոնի մէջ, զաւակն ամուսնացնել ուզող ծնողը միջնորդի մը կը դիմէ՝ աղջիկ մը գտնելու համար։ Այս վերջինն ալ առաջարկութիւնը կը ներկայացնէ աղջկան հօրն ու մօրը, որոնք կը հաւանին կամ կը մերժեն իրենց կամքին համաձայն։ Եթէ հաւանին՝ մանկամարդ աղջկան ու երիտասարդին միջեւ ժամադրութիւն մը կ'որոշուի։ Առաջին հանդիպումը տեղի կ'ունենայ ընդհանրապէս կամ միջնորդին տունը, կամ թատրոնը կամ ճաշարանը եւ կամ ուրիշ ո՛ւ եւ է տեղ։ Այս ժամադրութեանց մէջ աղջիկը ընաւ բառ մը չարտասաներ՝ Զափաղանց յարգանքով իր թեհնածուն բարեւելէ ետք, համեստութեամբ ծնողքին ետին կը պահուրտի։ Երիտասարդն ալ շատ քիչ կը խօսի ու միայն կարկանդակ կ'ուտէ։ Այս ժուժկալութիւնը կը ցուցնէ թէ յարգելի ընտանիքի մը կը պատկանի եւ լաւ բարք ու վարքի տէր է։ Երբոր երկու ծնողքներն իրարմէ բաժնուին, օրիորդին հայրն ու մայրն իրենց դաւկին կը հարցնեն թէ երիտասարդէն կ'ախորժի։ Աղջիկը կարմրելով ու նշանացի կը պատասխանէ։ Ճարոնի մէջ աղջիկները կուրօրէն իրենց ծնողաց կը հնազանդին։ Առաջուընէ անոնց հաւանութիւնը չառած՝ չեն համարձակիր իրենց սէրը խոստովանիլ։ Այս պարագային՝ վառվռուն սիրուհիները կամ ինքզինքնին կ'սպաննեն եւ կամ իրենց Տօն Ժուանները կծիկը կը դնեն։ «Աղջիկտես»է ու «մանչտես»է ետք՝ ամուսնութեան օրը կ'որոշուի։ Ամուսնութիւններն ընդհանրապէս աշնան կամ դարնան մէջ տեղի կ'ունենան։ Ամրան մէջ ոչ ոք կ'ամուսնանայ, Ճարոնի մէջ տարբը սաստիկ ըլլալուն համար։ Նմանապէս ամանորին օրը՝ որուն համար առաջուընէ մեծամեծ պատրաստութիւններ կը կատարուին։

Ամուսնութենէն քանի մը օր առաջ միջնորդը երիտասարդին կողմէ աղջկան կերպաս կամ զարդարանքի ո՛ւ եւ է առարկայ կը նուիրէ։ Եթէ փեսացուն հարուստ է, նուէրները կ'ըլլան մետաքէ կերպասներ, չոր ձուկեր, քանի մը տակառ դինի, դրամ ա՛լ, որուն դումարը միջակ է եւ որ աւանդական պարգեւ մը կը համարուի։ Այս դումարն արդէն փեսացուին հարստութեան համեմատ կը տարբերի։ Միջնորդն այդ նուէրները երիտասարդին ծնողքին կողմէ աղջկան տունը կը տանի։

Կը տեսնէք որ Ճարոնցիները այս մասին եւրոպացիներուն հակոտեաներն են։ Փոխանակ աղջիկէն դրամ առնելու, երիտասարդն է որ կը ցնծայ։ Կերեւի թէ Ճարոնուհիները չատ սուղի կը ծախեն իրենք զիրենք։ Սակայն տալու տեղ վրայ ալ դրամ կուտայ պարոն փեսացուն։ Բայց ինչ կ'ըսէք, ըստ իս թերեւս «հինները իրաւունք ունին . . .

Աղջկան ընտանիքը արարողութեամբ նուէրները կ'ընդունի. չնորհակալ կ'ելլայ միջնորդին ու ճաշի կը հրաւիրէ զայն, ինչպէս նաեւ երիտասարդին ծնողքը։ Յետոյ աղջկան ծնողքը նոյն եղանակով նուէրներ կը զրկէ երիտասարդին։

Ամուսնութեան օրը փեսացուին ծնողքը կարելի եղածին չափ չքեղ ընակարան մը կը պատրաստէ՝ աղջիկն ընդունելու համար։ Առջի գիշերը աղջիկը դիմաւորելու համար՝ սպասաւորներէ ու աղդականներէ կազմուած թափոր մը ճամբայ կ'ելլայ։ Իւրաքանչիւր ոք ձեռքը ճարոնական լապտեր մը կը բռնէ, որուն վրայ նշանածին անունը գրուած է։ Թափորին առջեւէն կը քալեն նախ երիտասարդին ծնողքը եւ բարեկամները, յետոյ կուգան սպասաւորները։ Միջնորդը—որ այդ թափորը կ'առաջնորդէ — աղջկան հօրը խնայ կուտայ թէ արարողութեան ամէն պատրաստութիւնները աւարտած են։ Այդ միջոցին մանկամարդ աղջիկն որ հարսանեկան արդուզարդովը զարդած է՝ մօրը վերջին պատուէրները կ'ընդունի ուշի ուշով։ «Հնազանդէ, կ'ըսէ մայրը, կեսարյրդ, կեսուրիդ եւ ամուսնիդ. այս վայրկեանէն սկսեալ քու ճշմարիտ ծնողքներդ են անոնք։»

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿ ՄԸ . . . ԼՈՆԴՈՆԻ ՄԷՋ.—Անգլիացիները վերջապէս խոշոր յաղթանակ մը տարեր են... նոյն իսկ Լոնտոնի մէջ, Օլիմբիա թատրոնին սրահը։

Անդլիական թերթերը մեծ ոգեւորութեամբ այս յաղթանակին մանրամասնու-

թիւնները կուտան։ Եւ իրաւունք՝ Օլիմբիայի բնմին վրայ ներկայացուած թատերախաղը շատ դեղեցիկ է։

Հասարակութիւնը զուարճացնելու համար ներկայացուցին Լապրատորէ եկած եւ Էքքիմօի ընտիրներէն քանի մը կին, երիկ-մարդ, տղայ եւ շուն Էքքիմացիները։ Աշխարհս ամէնէն խաղաղասէր եւ ամէնէն պատուաւոր ժողովուրդն ըլլալու հռչակն ունին։ Յետոյ, ուրիշ քանի մը վայրենիներ բեմ հանեցին, եւ այնուհետեւ անցան . . . Հարաւ-Ամերիկեան տեսարաններու։

Վիթխարի Սինէմատօկրաֆ մը ներկայացուց սըր Բիտվըրդ Պուլլուրի մեկնումը, Քէզրատնի մէկ բանտարան եւ Բորդոմուրթը (բուռն ծափեր)։

Յետոյ յանկարծ խորթիւններ, մռնչիւններ եւ սուլումներ են որ կը լսուին թատերասրահին ամէն մէկ անկիւնէն։

Բրիւկէլի նահապետական դէմքն է որ կը տեսնուի ճերմակ կերպասին վրայ։

Նախադասը կառքով պատոյտ մը կ'ընէ։

Վերջապէս կուգայ սիրուն մեջկատակ մը։

Բեմը կը ներկայացնէ Նադալի լեռնաշուն մէկ անկիւնը եւ պօէրական զօրագունդ մը։

Անգլիական ջոկատ մը կը հանի եւ Պօէրներուն վրայ կը յարձակի։

Մոլեգին ծափահարութիւններ։

Անգլիացի զինուոր մը հերոսաբար Պօէրական դրօշակ մը կը դրաւէ։

Ընդհանուր ոգեւորութիւն։

Մէկէն ի մէկ, ահռելի՛ փոսր մը։

Մուխի մեծ ու անթափանցելի ամպի մը մէջէն կ'երեւի շոգեկառք մը, որ իր ամէն մէկ կողմէն կրակ ու բոց կը ցայտէ։

Պօէրները ըսիկ ըսիկ կ'ըլլան։

Եւ ահա՛ նոյն միջոցին թատերասէրին ամէն կողմը կը հնչէ անգլիական ազգային երգը. «Իշխէ՛, ո՛վ Բրիտանիա»։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀԱՐԱՒ-ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

(Թղթաբերի վերջին լուրեր)
Ի ԹՐԱՆՍՎԱԼ

Բէլդաուն, Դեկտ. 27.— «Պօէրք 1896 Ապրիլէն ի վեր շարունակ Պէլճ եւ Հոլանտացի վարձ թնդանօթաձիգներ բռներ են իրենց բանակին համար։ Օրական տասնակի կը վճարուի իրենց. մանաւոր հողեր ալ տրուած են անոնց։ Մէկ անգամուն ալ 50 անգլ. ոսկի տրուած է։ Մասնաւէտներ ալ կ'ընկերանան նոր թնդանօթներուն»։

Բրեդորիա.—«Թրանսվալի կառավարութիւնն օրուչց ոսկին վրայ նոր տուրք մը դնել հին տուրքին տեղ։ Իրենց հաշուոյն բանող անձինք, ընկերութիւնք կամ զարծարանատէրք հանուած ոսկիէն 30% տուրք մը պիտի վճարեն, իսկ կառավարութեան բռնեցուցած հանքերն 50%։ Իրենց զարծուութիւնները դադրեցնող ոսկեհանքերն ալ երեք ամսուան վրայ հաշուուած հաւանական արդիւնքէն 30% տուրք պիտի վճարեն։ Այս օրէնք զարծարելի է Հոկտ. 11էն սկսեալ» (պատերազմէն ի վեր)։

—«Պօէրներէն դերի բռնուած Բրիտանացի ինժինիրներուն համար հոլանտուն վայրի մը մէջ մանաւոր չէնք մը կը կառուցուի»

ԼԷՏԻՍՄԻԹԻ ՊԱՇԱՐՈՒՄԸ

Լէտսմիթ, Դեկտ. 22.—«Թշնամին նոր խորտնկէց մ'ալ դրաւ։ Սրբրրայզ բլրոյն վրայ՝ Անգլիացիներէն դրաւուած խորտնկէցին տեղ։ Հոլանդացի պատանէներ կը շինեն՝ Լոմպարատոքորի վրայ նոր թնդանօթներ դնելու համար եւ յարակից բլրոյն վրայ իրենց դիրքն ամրցնելու։ Գիշերը մեր վրայ կը հսկեն փարոսային լոյսով եւ ցերեկն ալ կը ամրակոծեն։ Հիմա իրենց կրակներով նշան կ'առնեն Բաղաքաւարանին աշտարակին»։

—«Պաշարման առաջին օրէն մինչեւ Դեկտ. 28, Անգլիացի պահակազօրաց կորուստն է 70 սպաննուած, 236 վիրաւոր։ Զօրաց մէջ աղեաց տենդն շատ դէպքեր կան»։

—Լէտսմիթի զուրս պօէրական բանակազէն կը հեռագրուի թէ անգլ. նաւային թնդանօթք նոր ռումբեր կը նետեն, կարծր փայտէ սուլիներու մէջ տեղաւորուած եւ տնծուխ վառոդով լեցուն։ Տաղակալի կամնաւորութեամբ երկուսանք յառաջապահք դիրք կը հալածեն, բայց քիչ մնասով։

ԴՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՆԱԴԱԼ

Տըրպան, Դեկտ. 25. — «Պատերազմական զործոց պաշտօնատան կողմէ ձեռք առնուած կորոլի անօրինութիւնք մեծ զոհունակութիւն պատճառեցին Բարկուսոց դաղութին մէջ, մանաւանդ Լորտ Բոզէրցի եւ Լորտ Բիչնէրի անուանումները։ Այսու հանդերձ, հասարակութեան մէջ ստուար մաս մը կայ որ Սրբ Բըտվըրդ Պուլլերի առաջին ձախողուածը բաւական պատճառ մը չի նկատեր՝ վերին հրամատարութիւնէն անոր պաշտօնանկութեան համար»։

—«Անկանոն զօրաց եւ կամաւոր սմբրաչէն զօրաց հաւաքումը մեծ փութով առաջ կը տարուի հոս»

Զիվլիի բանակեալ.—«Պօէրք դարձեալ այս առաւօտ արեւադրային մինչոյաւ խուզարկութիւն ըրին զօր. Պուլլերի չարժումներուն վրայ։ Լէտիսմիթի կողմերը թնդանօթի ձայներ լսուեցան։ Թշնամին հաւանաբար կրակ կ'ընէ քաղաքին վրայ Բէլուբրթի բլրէն։ Մեր նաւային թնդանօթք ամրակոծեցին դարձեալ թշնամին խրամները։ Սաստիկ անձրեւ տեղաց։

—«Սըր Բըտվըրդ Պուլլը եւ օտար զինուորական կցորդներն այս առաւօտ այցելեցին բանակատեղը, եւ աչքէ անցուցին վերջին կռիւներուն տեսարանը նաւային թնդանօթներուն դրուած տեղին։ Հարիւրէ աւելի Բաֆիրներ պօէրական բանակատեղէն փախչելով մեր բանակն եկան։

ՄԷՖԵՒՆԿԻ ՊԱՇԱՐՈՒՄԸ

Մէֆքինկ, 26 Դեկտ. — «Պօէրք դերի բռնած են զՏիկին Սարա Ուիլսըն, եւ կը հաւանին փոխանակիլ զայն Մրմիայն Վիլժոէն հարիւրապետին հետ։ Անցեալ չարթու ուսուցիկ անձրեւեց։ Ամրակոծումը կը շարունակէ. բայց մեր մարդոց վիճակը գոհացուցիչ է։»

—Պօէրական ազրիւրէ հոս կը հեռագրուի. —«Բնիկները քաղաքէն կը մեկնին, եւ պօէրական բանակատեղը կը փոխէին։ Կը յայտարարեն թէ Բաֆիր ցեղապետ Վէսէլի մարդիկը կը գանգատին նպարեղինաց պակասութեան վրայ։ Բնիկները պօէրական թնդանօթներէն սպաննուած ձիերուն միսը կուտան եղեր։ Կը յայտարարեն նաեւ թէ գնդ. Պատէն-Բաուէլ կը կարծէ թէ դալ շարթու քաղաքը պաշարումէ պիտի ազատուի»

ԼՈՐՏ ՄԻԹՈՒԷՆԻ ԲԱՆԱԿԷՆ

Մոսպրը-Բիվըր, 25 Դեկտ. — «Պօէրք սկսան գրգռուիլ։ Իրենց բանակին մէջ գործունէութեան նշաններ կը տեսնուին։ Անոնց դիրքը վերջին ատենս դժուար է։ Ջուր չունին, եւ վերջին սաստիկ անձրեւներն ողողած են անոնց խրամները։»

—Պօէրական ազրիւրէ հոս կը հեռագրուի.—«Այլ եւս չենք լսեր նաւային խոշոր թնդանօթին սովորական ողջոյնը։ Կ'ըսուի թէ անգլ. թնդանօթը ճաթեր է։ Երեկ դիշեր մեր պահակներ սխալ լուրի մը զոհ ըլլալով, պարապ տեղն անքան դիշեր մը անցընել տուին մեզ։ Հրամատար Վիսէր կը գրէ Բոռումանէ թէ ամսոյս 17ին Անգլիացւոց ձեռքէն երկու բերդ դրաւեր է։»

Բէլդաուն.—Լորտ Միթուէն ձեռքանցուց Անգլիացի մը, նախկին յիսնապետ Կրէնբը, որ վարպետ օգնաւորդ մ'է։ Որոշուեցաւ Անգլիա զրկել զայն որ դատուի Ս. Ծննդեան ատենն տասիւ մեծ հանակրութիւն ցոյց տրուեցաւ անգլիացի վիրաւորներուն։ Տղայք մանաւանդ զանազան նուէրներ բերին անոնց։ Վեց հարիւր վիրաւորներու ճաշ տրուեցաւ ի Ուինսլէրի։

Մոսպրը-Բիվըր.—Ծննդեան նախընթաց երեկուանը նուագահանդէս մը տրուեցաւ անգլ. բանակատեղի մէջ։ Աղդային երգն երգուեցաւ։ Բիմպրլիէ նշանացի լուր առնիք թէ «Փա՛ռք Աստուծոյ, ամենքս ալ աղէկ ենք»

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՔ ԵՒ ՊՕԷՐՔ

Ինչպէս Նիւ-Եորքի քաղաքապետութիւնն որոշած էր աղօթել Պօէրներուն յաղողութեան համար, այնպէս ալ Պոսթընի քաղաքապետութիւնը բանաձեւ մ'ընդունեց շնորհաւորելու զնախագահ Քրիւկէր իր յաղողութեանց համար, եւ յոյս յայտնելու Պօէրներուն վերջնական եւ կատարեալ յաղթութեան վրայ։

—Ֆրանսացի մը դատաստանի պիտի քաշուի ամերիկեան դատարանի մը առջեւ չէզոքութեան օրէնքը բռնաբարած ըլլալուն համար։ Պօէրներուն սպայ կը հաւաքէր։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԼՈՒՐՄԸ

Գահիրէէ կը հեռագրեն թէ Եւրոպայի մէջ Թրանսվալի դիւանագիտական գործակատար Տր. Լէյտս բանակցութեան մըտեր է եգիպտական մամլոյն հետ, ի Նըպատա Պօէրներուն գրելու համար։ Թրանսվալ կ'աշխատի եղեր նոյն. իսկ Սուսանի մէջ տարել Բրիտանական ազդեցութիւնը։

ԿԱՄԱՒՈՐՔ ԵՒ ԿԱՅԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆԸ

Անգլիոյ գահատանդէ Կայլէսի իշխանն հաւանեցաւ վերին գնդապետ ըլլալ Հարաւ-Ափրիկէ գացող կամաւոր զօրաց։

—Ազգային պաշտպանութեան յանձնաժողովը, որոյ անդամք կ'ընտրուին անդրադարձիցն կողմէ, ի նիսա գումարեցաւ պատերազմական պաշտօնատան մէջ։ Ներկայ էին Լորտ Սալիսպրի, Պալֆուր, ծովային նախարար Կոչրն, Տըվընշայրի դուքսն եւ Լորտ Լանսդաուն։ Խորհրդակցութիւնք երկու ժամ տեւեցին, եւ Լորտ Սալիսպրի ժամ մ'ալ արտաքին գործոց պաշտօնատունը մնալէ ետք Հաղիվէտ վերադարձաւ երեկոյին։

ԲԻՄՊՐԼԻԷ ԴՈՒՐՍ ՑԱՐՁԱԿՈՒՄ

Բիմպրլի (Մոտրը-Բիվըրի ճամբով).—«Մեր զօրքերէն զանազան ջոկատներ առաջնորդութեամբ գնդ. Բիքանի, երեք մաքսիներով, այսօր (Դեկտ. 20) յարձակողական հետաղաւութիւն մը ըրին։ Առաւօտուն ժամ 2½ին Բիմպրլիէ մեկնելով, հասան Ուէսպրդրի Ագարակը, զոր աւերակ գտան։ Ցառաջացան դէպի Դոլբան, Օրանժեան երկրի մէջ։ Քանի մը Պօէր ջոկատներ կրակ ըրին մեր պահնորդներուն վրայ երբ ագարակին կը մօտենային։ Մեր Մաքսիներն իսկոյն կրակ սկսան։ Պօէրք փախան։ Յետոյ մեր թնդանօթք սկսան ամրակոծել Դոլբան 2500 եարտա հեռուէն։ Անմիջապէս Պօէրք ալ սկսան կրակի Բիլիսեան բլուրէն։ Զորս ռումբ ինկան մեր մարդոց մօտ։ Սակայն աւաղուտ հողի վրայ պայթելով, արդիւնքը չէղծացաւ։ Թշնամին զօրաւոր դիրք մը բռնած էր կէս մղոն հեռի, ուստի հրաման տրուեցաւ մեր մարդոց ետ քաշուիլ։ Թշնամին հիմա գրաւած է Սրիդֆոնդայնը, եւ երեք առանձին աղբիւր ունի ջուրի համար։

ՕՐԼԷԱՆԻ ԻՇԽԱՆԸ

Մարքի ոը Սոմի նամակ մը հրատարակելով պիտի կուտայ թէ Օրլէանի Հանրի իշխանին համար շատ աղէկ կ'ըլլայ Պօէրներուն բանակը մտնել իբրեւ զինուոր, փոխանակ վերացական պաշտպանութիւն ընելու անոնց դատին։ Մադէնի սիւնակներուն մէջ։ «Այսպէս ընելով, կ'ըսէ յօդուածագիրը, դաս մ'ալ տուած պիտի ըլլայ իր հօրեղբօրորդւոյն որ կը թայլատրէ իր կուսակիցներուն անարգել մեռնիլ Բրիտանիա, մինչդեռ անոր դրօշին տակ ազատութիւն կը վայելէ, զոր ուրիշ տեղ պիտի չկրնայ գտնել։ Հանրի իշխանին համար դեղեցիկ բան մը պիտի ըլլայ նաեւ երբ առաջին Օրլէանեան իշխանն ըլլայ որ թշնամին դէմ կռուելով մեռնի. Ֆրանսացւոց համարումն այս կերպով կ'աւելնայ Օրլէանեան տան վրայ։»

Վ Ի Ր Ա Ւ Ո Ր Թ

Անգլիացի վիրաբոյժ մը պատերազմի դաշտին տեղեկագիր մը գրկած է ի Լոնտոն վիրաւորներուն մասին։ Վիրաբոյժը կ'ըսէ թէ իր գործածած 600 վիրաւորները գլխաւորաբար Լորտ Միթուէնի բանակին, իրենց վերքերն ընդունած են Մաուզէր կամ Լի-Մէդֆորտ զենքերէն եւ խոշոր ռումբերէ։ Մաուզէր եւ Լի-Մէդֆորտ հրացաններուն վերքերը փոքր են, մաքուր են, քիչ թարախ կը կապեն, եւ շուտով կը բուժուին, մանաւանդ երբ վիրաւորուողը քաջակազմ ըլլայ եւ օդն ալ առողջարար։

ԱՆԳԼԻՍՑԻՈՑ ԾԱԽԲԸ ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՄԷՋ

Անգլիա Հարաւ-Ափրիկէի մէջ զժրաղդ պատերազմ մը սկսելով իրեն սորատիլի ծախքերու զուռ մը բացաւ։ Վերի վերոյ հաշիւ մը ցոյց կուտայ թէ Անգլիոյ — միայն Թրանսվալի պատերազմին համար — բրած ծախքն օրական մինչեւ քսան եւ հինգ միլիոնի կ'ելլէ։ Հակառակ իր խոշորութեան, այս թիւ բնաւ չափազանց չ'երեւիր եթէ նկատի առնուին բոլոր այն բաղմակողմանի ծախքերն որ կը լինին այնչափ դժուարին եւ այնքան հեռաւոր արշաւանքի մը համար։ Բայց Անգլիա այդ սարսափելի ծախքերուն կրնայ դիմանալ դեռ երկար ժամանակ՝ չնորհիւ իր բաղմաեռակ ոսկիի աղբիւրներուն։

ԴԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Երկկ իրիկուան թղթաբերով առնուած եւրոպական օրաթերթերը մանրամասնօրէն կը նկարագրեն Դերմանիոյ պաշտօնական շրջանակներու մէջ տիրող զժգոհութիւնն Անգլիոյ դէմ, որ դերման առեւտրական չոգենաւ մը բռնելով Տէլագոա ծովախորշին մէջ՝ ընդ հակողութեամբ Տրրպան տարուեցաւ։ Համբուրգի չոգենաւային ընկերութիւնք բողոքեցին իրենց կառավարութեան, որ գործը տեղեկագրեց իր Լոնտոնի դեսպանին։

Միւս կողմէ Անգլիոյ եւ Դերմանիոյ միջեւ գաղտնի գաղնագրին տարաձայնութեան համաձայն, Անգլիա պիտի դրաւէ Տէլագոա ծովածոցը։ Դերմանիա պիտի ընդունի Մոզամբիքի գաղթականութիւնը մինչեւ Շիրէ եւ Զամպէզ, եւ արեւմտեան ծովափանց վրայ Մոզամէնսի երկիրները։ Արեւմտեան Ափրիկէի մէջ Անգլիա իրեն վերապահած է Քոնկո գետին բերանը զբաղուած երկիրը։ Բոլոր այս երկիրներ պաշտօնապէս Բորդուկալի տիրապետութեան ներքեւ պիտի դանուին, բայց Անգլիա եւ Դերմանիա հարկ եղած դրամագլուխները պիտի տան Բորդուկալի ելեւմտաքը վերակազմելու համար։

ՖՐԼՏՏԷՐԻՔ Բ.Ի ՆԱՄԱԿԸ

Դերման հաղարապետ Բիքսդը կը դրէ թէ վերջին դարուն, երբ ամբողջ աշխարհի համակրութիւնն ամերիկեան դաշնակցիներուն կողմը կը դանար, Ֆրանսայի դրաղէտ մ'Ալամպէռ պատերազմի ելքին վրայ իր բարեկամ Ֆրէտերիք Բ.ի կարծիքն հարցուցեր։ Բրուսիոյ իմաստասէր թագաւորը 1777 Օգոստ. 13 թուով նամակին մէջ պատասխանեց թէ Անգլիացիք ամերիկեան գաղթականութեանց դէմ պատերազմ հրատարակելով, անխոհեմութիւն գործեցին։ Զանչցան այդ գաղթականութեանց ոյժը, եւ կարծեցին թէ Անգլիայի գօրավար մը կրնար դանոնք հնազանդեցնել 5-6,000 հոգիով։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԵՐ.

—Նախարարապետ Վալէք Ռուսօ, Պատերազմական նախարար Զօր. Կալիֆէ եւ ծովային նախարար Լանդրան Նէրքին գործոց պաշտօնատան մէջ խորհրդակցելով, հաւանութիւն տուին ֆրանսական նաւատորմիղն աւելցնելու ծրագրին, զոր ներկայացուցած է ծովային նախարարը, հաւանութեամբ նաւային գործոց Բարձր. Խորհրդին։ Այս ծրագրին համեմատ Ֆրանսա պիտի չունենայ տասներկու մարտանաւ, էն հզօր տեսակներէն, քանի մը թորփիլանալած եւ բաղմաթիւ թորփիլանաւեր, որոց համար 400 միլիոն ֆրանք աւելի ծախք պիտի ըլլայ։ Օրինագիծը պիտի ներկայացուի Երեսփ. ժողովոյ եւ Ծերակոյտին։

—Նախարարաց Խորհուրդը նկատողութեան առաւ նոր ծրագիր մը Ֆրանս. ծովեզերքներն ու գաղթականութիւնները պաշտպանելու համար. ասոր համար 120 միլիոն ֆր. ծախք պիտի ըլլայ։ Ամրութիւնք պիտի չենին երկուքուկէս տարուան մէջ, եւ ծախքն ալ պիտի հոգացուի Ելմտացոյցին սովորական աղբիւրներէն։ Նաւատորմին յաւելման ծախքն արդէն նշանակուած է Ելմտացոյցին մէջ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԼԵՀԱՍՏԱՆ. — Կալիֆոյ թերթերուն կը հեռագրուի թէ Վարշաւայի մէջ բաղմաթիւ ձերբակալութիւններ կ'ըլլան։ Ձերբակալելոց մէջ կը յիշատակուին փոստարան Լէյցէնոքի. Աղանիլան Մեխալսքի, օրագրող եւ քարտուղար Վարշաւայի բարեգործական ընկերութեան, ուրիշ երկու հոգի, քանի մը տիկիններ որոց մէջ մին աղջիկ Բրուսիոյն։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Ֆրանսական նաւատորմին յաւելման ծրագրին վրայ Պերլինի մէջ մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ։ Անպատճառ Դերմանիա ստիպուած է իր հզօր դրացիին օրինակին հետեւելով, նոր յաւելումներ ընել իր նաւատորմին վրայ։ Դերման երմտագէտք կ'ըսեն թէ Ֆրանսա կ'ստիպէ զԴերմանիա որ աւելորդ ծախքեր ընէ, անտեսական ճշմարիտ պայքար մը մղելով իրեն դէմ։

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ. — Կառավարութիւնը նոր օրինագիծ մը պիտի ներկայացնէ կառավարութեան բանակին կազմակերպութեան համար։ Օրինագիծը կը տարածէ որ ամբողջ բանակին հրամատարութիւնն յանձնուի գահաժառանգ իշխանին, որ ընդհանուր Սպայակոյտի մը աջակցութիւնը պիտի ունենայ։ Կ'ըսուի թէ օտարազգի զօրավար մը, հաւանաբար Դերմանացի մը, պիտի խնդրուի բանակին զանազան մասերը վերակազմելու համար։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ. Արտաքին գործոց նախարար Տէլքասէ նախարարաց Խորհրդին մէջ ծանոյց թէ վերջերս Ֆրանսայի եւ Չինաստանի միջեւ տակաւ խնդիրները կարգադրուած են Ֆրանսական պահանջումներուն համաձայն։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Պապական նորընտիր նուիրակն իր յանձնարարագրերը ներկայացուց Խնամակալ թագուհիին։ Մատոյց բանակցութիւնք պիտի սկսին Վատիկանի հետ, որոշեցուելու Պապն հաւանութիւն յայտներ է Սպանիոյ կրօնական ծախքերը զեղչելու՝ զարգեցնելով քանի մը եպիսկոպոսութեանց եւ վերին կղերին տրուած թոշակները։

ՄԵԾ ՈՃԻՐ Ի ՌՈՒՍԻԱ. — Պերլինէ կը հեռագրեն.—«Բօրալգի անուն Ռուս մը, որվի հարուստ հողատէրի մը Օշէք դիւղին, բրուսիական սահմանագլխին մօտ, ապաստան է իր ծնողքը, չորս քոյրերը, եղբայրը, աղախինն ու անոր զաւակը։ Ոճիրն ի գործ դրեր է միւսնոյն կոյսինով։ Այս սոսկալի սպանութեան չարժառիթն է, կ'ըսուի, ծնողաց կողմէ գրուած տրվեկին իր սիրած աղջկան հետ ամուսնանալու։ Ոճրագործը 21 տարեկան է։ Ձերբակալուած է իր հոմանուէրն եւ այս վերջնոյն եղբօր հետ։

ՍԻՊԵՐԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Անդրսիպերիական երկաթուղիին ցարդ աւարտած մասերն են հետեւեալները. Ուսուրիի դիծը, 723 վերստ երկայն. Արեւմտեան Սիպերիական դիծը՝ 1337 վերստ. Պայքալեան անցքն եւ անդրպայքալեան ճիւղ՝ 1038 վերստ Մէն մի վերստի համար միջին հաշուով 54,190 ռուպլ ծախք եղած է։ Երկրորդական ճիւղերն են Օնոն երկաթուղին՝ 347 վերստ երկայն, որ չենուած է 29 միլիոն ռուպլ ծախքով, եւ Պայքալի շրջակայքը դարձող երկաթուղին 280 վերստ երկայն՝ որ չենուած է 38 միլիոն ռուպլ ծախքով։

ՕՍՄԻԱ Ի ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ. — Մասնաւոր բոլորովին կը հերքեն թէ Սպանիոյ կառավարութիւնը Ռուսիոյ կամ ուրիշ դարաքային պետութեան մը ծախեր է Սեւ դա կամ Միջերկրական Թունաւոր նիւթերը։ Սպանիական հասարակութիւնը բոլորովին հակառակ է այսպիսի դաղափարի մը։ Սպանիական կառավարութիւնն իր վերջին ձախողուածներէն առաջ ալ եւրոպական յայտարարած է թէ բնաւ մտադիր չէ ձեռք հանել Մարոքեան ծովափանց վրայ իր ունեցած նաւահանգիստներուն։

ԲՈԱՆԵՐԳԷՐԴ ԴԱՐԸ. — Պերլինի մէջ նոր տարուոյ առթիւ հրապարակ հանուեցան հինգ մրլոն Քարդ Փոսդալ ի յիշատակ նոր դարուն։ Հասարակութիւնն այն ատենան եռանդով խումբ մը վայրկեանէն անոնցմէ հատ մը անդամ չմնայ։ Մէկ ժամ եռք շահագործութիւնն սկսաւ. շատերն սկսան բուն գինէն հինգ անգամ աւելի գնով ծախել զանոնք՝ փոփոքողներուն։ Թղթատարական նախարարութիւնն հրամայեց քանի մը միլիոն եւս տալ այդ քարտերէն։

ՇՈՊԵՆԱՒԻ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐ ՎԱՌԵԼԻՔ.—Համբուրգ-Ամերիկեան շոգենաւային ընկերութիւնն իր բեռնարարձ շոգենաւերուն համար նոր տեսակ վառելիք մը պիտի գործածէ։ Կէս-հեղուկ քարիւղ մ'է, որ Պորնէ կղզիէն բերուած է մեծաքանակ։ Այս նորօրինակ հանքածուխս՝ մեծ առաւելութիւն ունի եղեր որ քիչ տեղ կը բռնէ եւ բաղմաթիւ հնոցաններու ալ պէտք չի թողուր։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ Ի ՊԵՐԼԻՆ. — Մեքենապետական աշխատութեանց մեծ չէնքի մը մէջ հրդեհ ծագեցաւ, որ քանի մը ժամ տեւեց եւ մոխիր դարձուց ամբողջ չէնքը։ Պերլինի զինուորական ջրանկիրներու ամբողջ խումբն հրդեհի վայրը փութաց։ Երեք ջրանկիր թեհեւապէս վերաւորուեցան։ Բոցերը կը տեսնուէին քաղաքին ամէն կողմերէն։

ԳԻՆՈՎՆԵՐՈՒՆ ԴՈՐԾԻՆ ԶԻ ԴԱՐ.—Մինչդեռ Բրօֆ. Մէչնիքով եւ իր օգնականք կ'աշխատին մարդկային կեանքն երկարելու միջոցներու, Տր. Սարլիէ եւ Թէլոր Բարիզի բժշկական Ակադեմիոյ անդամներ են թէ դեղ մը գտած են ալրոյի դէմ նոգնանք պատճառելու համար։ Շիճուկ մ'է զոր գուրս հաներ են նախապէս ալրոյացեալ ձիու մը արիւնէն։ Դիսան բոցերը կը հաստատեն թէ չիճուկը սաստիկ զժկամակութիւն առաջ պիտի բերէ ալրոյից ընդդէմ։ Բժշկական Ակադեմիան յանձնաժողով մը կազմեց քննութիւն կատարելու համար երկու ազդարարներուն դիտմամբ։ Եթէ յաջողութիւն գտնէ այս հակալրոյական չիճուկը, ըսել է որ ընտանիքներն այլեւս պիտի չկրծանին գենեմոլութեան պատճառաւ։

ՖԷՄԻՆԻՍԴ (իգապաշտպան) Լա Ֆոնդ թերթին անուանէն, տիկին Մարկրիա Տիւան Բարիզի բոլոր գաղտարակուսիներէն սարսռելութիւն կը հաւաքէ, աղերսագիր մը մատուցանելու Վիքտորիա թագուհիին, խնդրելով իրմէ թեհեւացնել պատիժը Լուիզ Մասէ կնոջ, որ մահուան դատապարտուած էր իր զաւակն սպաննած ըլլալուն համար։

ԲԱՆԱՄԱՑԻ ՋՐԱՆՑԸ. — Ամերիկեան ընկերութիւն մը.— Նիւ Եորքի մէջ չատ կարեւորութիւն չեն տար այն ամերիկեան ընկերութեան կազմակերպութեան, որոյ նպատակն է ֆրանսական ընկերութիւնէն գնել Բանամայի Ջրանցին իրաւունքներն ու սեփականութիւնը։ Ամերիկացիք չեն հաւատար որ Ջրանցն յաջողութիւն կրնայ գտնել, մինչեւ որ բոլորովին ամերիկեան ձեռնարկութիւն մը չըլլայ այն, այսինքն մինչեւ որ Խորհրդարանն ամէն կերպով չհաստատի չենութեան։ Առանց այս պարագային՝ ամերիկեան հասարակութիւնը դիւրաւ դրամ չի տար։

ԳԱՀԻՐԷԷ կը հեռագրուի թէ Լորտ Քրոմըր եւ Եգիպտոսի երմտական նախարարութեան անդ. խորհրդական Կորսթ՝ Ասիուտ եւ Առուան գացեր են այդկերու ջրարաշխական աւազանները։ Ցնդ. 7ին Գահիրէ պիտի վերադառնան։

ՄԱԼԴԱՑԻ նաւահանգստին մէջ անդլիական իշխանութիւնը մեծ պատիւներ ըրեր են Աւստրեւմաճառ մարտանաւի մը։ Համակրական ճառեր արտասանուեր են ծովակալներուն կողմէ։

ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ. —Տերուէլէտ մերժեց ինքզինքը պաշտպանել կամ իր փաստաբանին պաշտպանել տալ Բարձր Ատենին առջեւ։ Չի ճանչնար այդ Ատենին ձեւնհասութիւնը, քանի որ ազգէն ընտրուած Երդուեալք անդամ մը անպարտ արձակեցին զինքը։ Իր փաստաբանն բաւ միայն թէ չի կարծեր որ Երդուեալոց անպարտ արձակածը դատապարտուի Մերակոյտին կողմէ։ Կարգն եկաւ խօսելուն Անտրէ Պլուֆիֆի որ երկար ճառ մը արտասանեց, խորին յուզում ձգելով ունկդիրներուն վրայ։

Դաւադրութեան պէս բան մը ընաւ գոյութիւն չունէր, ըսաւ, որովհետեւ եթէ դաւադրութիւն ըլլար, բանտարկեալք հիմա Ֆրանսայէն դուրս փախած կ'ըլլային եւ այս նստարաններուն վրայ չէին ըլլար։ Իր ընդհանուր պաշտպանողականն համառօտելով, Պլուֆիֆ (Օրլէանի իշխանին դրագիրը) գանգատեցաւ որ դաւանի թուղթերու եւ ոստիկանական տեղեկագրերու վրայ կը դատեն զինքը։ Սխալ է թէ տարբաստանեալք համաձայնած են սոսկալի ատելութեամբ մը կառավարութեան դէմ։ Իրենք անձերը չեն ատեր, այլ ֆրանսական օրէնսդրութիւնները։ Օրլէանեանք մարդ չեն ատեր, մինչդեռ Հանրապետականք իրենց ատելութեան զգացումները ցոյց տուած են շատ առիթներու մէջ։ Երբ իր ողբացեալ հայրը, որ այն ատեն ներքին գործոց նախարար էր, չյաջողեցաւ երեսի. ընտրութեանց ատեն եւ քուէները ժիլ Ֆերրի վատակեցաւ, այս վերջինը սա՛ հեռագիրն ուղղեց իր կինոջ.—«Գաղանը ատակեցաւ»։ Ահա՛ ատելութիւնը։ Պլուֆիֆ յեսոյ երկարօրէն քննեց հանրապետական արդի վարչութիւնը, խիստ քննադատութիւններ ընելով։ Նոյն իմաստով խօսեցաւ նաեւ իր փաստաբանը, պնդելով թէ Մ. Պլուֆիֆ ըրնաւ բան մ'ըրած չէ ո՛չ իրաւանց եւ ո՛չ օրինաց դէմ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱԽՈՒԶՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Ռուսական արշաւախումբ մը Ուրկայէ (հիւսիսային Մոնկոլիա) ճամբայ ելած էր խուզարկելու Կօպի անապատին լեռնային գաւառը, Մոնկոլիոյ եւ արեւելեան Թուրքաստանի սահմաններուն վրայ։ Արշաւախմբին պետ տեղակալ Բօլով Դեկտ. 19ին հեռագրեր է.—«Արշաւախումբն հասաւ ի Դրոյցքօսավք, եւ խուզարկեց Կօպի-Աշդայի մասը հիւսիսէն եւ հարաւէն։ Հրամայեցի Լատիկին տեղակալին որ Կօպի անապատին մէջէն անցնի մինչեւ Ուլիասուտայ, ուրկից ո՛չ մէկ Եւրոպացի դեռ անցած չէ։ Կը Ջանամ հասնիլ Եէյին եւ ապա Աշչան եւ ամենքս ալ իրարու պիտի հանդիպինք ի Հանքսու։ Զինայիք եւ Մոնկոլք շատ սիրով կը վարուին մեզի հետ։ Երկրաբանական եւ կենդանաբանական հաւաքածուներ զրկեցի ի Բեգերսպուրգ։» Ռուսներուն նպատակն է երկաթուղիի գիծ մը չինել Բիսմարգայէ ի Բեգին, եւ արեւելեան Մոնկոլիան կցել Ռուսիոյ։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կ. ՓԻՇԹՕՖՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

144, Սկիւտար, Սեյտանբզ ճաի պատեմ 144

Մասնաճիւղ

14, Գատի Գիւղ Փափազ փողոց, 14

Վէնիւս լուսանկարչատան դիմացի կարգ

Փիշթօֆճեան վաճառատունը պատիւ ունի ծանուցանել Սկիւտարի եւ Գատի գիւղի յարգոյ հասարակութեանց թէ՝ Կաղանդի առթիւ ընտանօք բերած է ճաշակաւոր նուէրի յատուկ զանազան առարկաներ։ Պատուարժան յաճախորդք շատգոհ պիտի մնան, եթէ հաճին անգամ մը այցելել մեր վաճառատունը. գներու ադժանութիւնն եւ տեսակի շատութիւնն իրաւամբ պիտի զարմացնէ զիրենք։

Մեր վաճառատան մէջ միշտ պատրաստ կան դպրոցական պիտոյք, ձեռագործի տարեր, թուղթ, եւլն. ամէն տեսակ թէյ, պիսկիսիտ, շոգոլատ. մանաւոր խնամով կը կատարենք հարսանիկան շաքարներու յանձնարարութիւնները. ունինք տեսակ մը հոտաւէտ եւ ախորժանամ Սէյլանի ընտիր թէյ. անկարելի է որ անգամ մը առնողը միշտ չառնէ. կը գտնուի Պոլսոյ գլխաւոր մանրավաճառներու քով։ Բերա, չիտակ ճամբուն վրայ Դ. էֆ. Կիւլէրեանի 211 եւ 180 թիւ խանութները, Անգլ. դեսպ. հիշդ դիմաց Մ. էֆ. Պապիկեանի խանութը, Բանկալթի Դ. էֆ. Բարամինասեանի խանութը։

Դաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Հասցէ

Կ. Փիշթօֆճեան, Կալաթա, Տէյիրմէն խան

4—10

ՊԱՊԻՆ ՎԵՐԱԳՐՈՒԱԾ ՍՈՒՏ ԿՈՆԴԱԿԸ

«Վատիկանէն պաշտօնապէս բոլորովին սուտ կը յայտարարուի ա՛յն լուրը թէ Պապն յատուկ շրջաբերականով արտօնած ըլլայ հարաւային Ամերիկայի կաթոլիկ կղերն՝ ամուսրութենէ հրաժարիլ։»

«ԹԱՆ» Դեկտ. 31

(Մեր մտնաւոր տեղեկութեանց նայելով, Պապին վերագրուած այդպիսի կոնդակի մը դոյութենէ զուրկ ըլլալը Վատիկանի շրջանակներէն պաշտօնապէս հաղորդուած է կաթոլիկ հասարակութեանց Պատրիարքներուն։ (Ծ. ԽՄԲ.)

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Երէկ իրիկուն, ժամ 11ին ատենները Ս. Պատրիարք Հայրը, Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Տ.-Ներսէսեան Տիգրան էֆ.ի հետ, Մայր-եկեղեցի իջաւ, եւ քանի մը վայրկեան աղօթելէ վերջ, Կայս. Պալատ գնաց էֆֆէնտիի ներկայ գտնուելու համար։ Թէեւ հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերն տակէ առաջ Բամազանի 15էն ետք կ'երթային էֆֆէնտիի, բայց այս տարի հրաւէրը կանխած է։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ. — Աղգ. Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան երէկ առտու Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ Կայս. Պալատ գնաց։

— Ս. Պատրիարք Հօր վերջին շրջաբերականին վրայ՝ թէ՛ դաւաններէն եւ թէ՛ մայրաքաղաքիս զանազան թաղերէն նպաստներ կը հանին Նպաստից Ցանձնաժողովին։

—Շաբաթ օր Ցունուար եւ Կաթոլիկներու Մինդեան տօնին տօթիւ, Պատրիարքական Փոխանորդը Տ. Մուշեղ Մ. Վրդ.ի, Եուսուֆեան Տիգրան էֆ.ի, Պատրիարքարանի գործակատար՝ Տ. Ներսէսեան Տիգրան էֆ.ի հետ, ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր, շնորհաւորական այցելութիւն պիտի տայ Հայ-Հռոմէականաց Կ-Պատրիարքին, Ցունուար պատրիարքին, Պուլկարաց Էկզարքին եւ Ասորւոց փոխանորդին։

—Պատրիարքարանի կողմէ գրուեցաւ Արմաշի վանքին փոխ-Վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեանի որ երկու վարպետ զրկէ Պոլիս Ասոնք պիտի քարոզեն Հասգեղի եւ Դարա-կէօմրիւկիւ եկեղեցիներուն մէջ, Ս. Մինդեան տօնին առթիւ ժողովուրդը հոգեւորապէս միխիթարելու համար։ Անդեօք ինչ անօրինութիւն եղած է այն միւս եկեղեցիներուն համար որք մասնաւոր քարոզիչ չունին։ Անոնք զրկուած պիտի մնան քարոզիչներէ։

—Շապին-Դարահիսարի պատուաւոր ազգայիններէն Մանուկ աղա Ղուկասեան, իր սեփական արտերէն մին նուիրած է տեղւոյն ազգ. դերեզմանատան համար։ Ասկէ առաջ թէեւ Շապին-Դարահիսարի մէջ դերեզմանատուն մը կար, բայց անյարմար էր, այսպէս Մանուկ աղա Ղուկասեան մեծ բարիք մ'ըրած է տեղւոյն ազգայիններուն։ Ս. Պատրիարք Հայրն օրհնութեան կոնդակ մը զրկեց յիշեալ նուիրատուին։

—Օր Նոր լոյս Նոր.—Բանանայական դասուն խեղճուկրակ մարդոյմէ կազմուած ըլլալուն պատճառն եպիսկոպոսներն են եղեր։ Ասիկա ըսողը Հոգն է, որ կ'երեւի թէ բան գործ չունի, եւ քահանաներուն վիճակը բարւոքելու ձեռնարկած է այս օրերս։ Ասոր ալ միակ դարմանը կը համարի ամուսնացեալ կղերն հարուածել։ Եպիսկոպոսն ինչ յանցանք ունի, երբ կարդ մը արհեստէ փախչողներ, ապիկար վարժապետներ, այս կամ այն աղայէն պաշտպանեալ փողոցի-երկրաչափներ, առանց քահանայական կոչում ղղալու, լոկ ապրուստի խնդիրէ համար քահանայ կ'ըլլան, ժողովուրդէն վկայագիր ձեռք բերելով։ Եպիսկոպոսը ձեռնադիր մ'է, ժողովուրդն է յանցաւորը։ Բանի որ Հոգոյ սառանձներ է ինքնակոչ փատարանի դերն ի նպաստ քահանայութեան, ամէն անգամ որ մայրաքաղաքիս մէջ քահանայական ձեռնադրութիւն մը կատարուի, թող բարեհաճի ներկայ գտնուիլ եւ այսինչին համար աղօթաւոր է, այնինչին համար անարգան է պոռայ, որով թերեւս քիչ մը բարձրանայ քահանայութեան վիճակը։

ՀԱՑ ՀՆԱՐԻՋ ՄԸ.—Բաղմալէպի մէջ կը կարդանք թէ Լօռեցի Խան-Ադամոց անուն հայազգի մը վերջերս հնարած է նոր մեքենայ, որ «Զրաչխական ինքնավերամբարձ» անունը կը կրէ։ Այս մեքենան մինչեւ քառասուն մէթր բարձրութեամբ կը հանէ ջուրը եւ առանց ո՛ եւ է չարժիչ ուժի կը բանի։ Այս նորահնար մեքենան մեծ օգտակարութիւն ունի այնպիսի գիւղերու եւ դաշտերու համար, ուր ջուրի նեղութիւն կը քաշեն եւ չեն կրնար օգուտ քաղել իրենց մօտ գտնուած հոսուն ջրերէն։ Այդ մեքենային շնորհիւ հիմա ջուրը կարելի պիտի ըլլայ 40 մէթրէ աւելի բարձր տեղուանք բարձրացնել։ Այս մեքենան արդէն իսկ մեծ ընդունելութիւն գտեր է Ռուսիոյ գեղերուն եւ քաղաքներուն մէջ։ Ուրիշայդ կարդի մեքենաներէ երկու երեք պատիկ աւելի ժամն է։ Սոյն մեքենան վերջերս տեղական Ցուցահանդէսի մէջ ի ցոյց դրուելով մեծ զարմացում պատճառեր է այցելուներուն։ Հայ եւ ռուս թերթերը մեծ գովեստով կը խօսին այս գիւտին վրայ եւ կ'ըսեն թէ գիւղատնտեսութեան տեսակէտով մեծ ծառայութիւն պիտի մատուցանէ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Ուլայի Բ. աստիճան որուեցաւ Բ. Դրան Իրաւագէտ Խորհրդականաց Սենեակին օգնական Շեբիբ պէյին։

ԱՆՈՒԱՆՈՒՄ. — Ատանայի նահանգին Վերաքննիչ Ատենի ընդհ. դատախազ անուանուեցաւ Էրզրումի նոյն Դատարանի ընդհ. դատախազ Իսմայիլ Հագգը պէյ։

Էրզրումի վերաքննիչ Ատենի ընդհ. դատախազ անուանուեցաւ Տրապզոնի նոյն դատարանին Պատժ. Նախագահ Ատենին նախագահ Ապտուլլահ էֆ., որուն յաջորդեց Գոնեայի Պատժ. Նախագահ Ատենին նախագահ Օսման Զէքի էֆ.։

Բասրէ-մունիի Պատժ. Նախագահ Ատենի նախագահ անուանուեցաւ Էնկիւրիի նոյն դատարանին ընդհ. դատախազի օգնական Օսման էֆ., որուն յաջորդեց Պէրութի Առեւտրական Ատենին նախագահ Սապրի էֆ.։

ԻՖԹԱՐ.—Բամազանի առթիւ, Մեծ-Եպարքոսը, Շեյխ-իւլ-Իսլամ էֆէնտին եւ Օսմ. նախարարք նախընթաց իրիկուն Կայս. Պալատ երթալով, Վեհ. Սուլթանին հետ էֆֆէնտի ընելու պատիւ ունեցան։

—Կայս. հրամանաւ, Ս. Բ. եւ Դ. զօրաբանակներուն վաշտերն ամէն օր կարգաւ իֆթար պիտի ընեն Կայս. Պալատան յարակից սրահի մը մէջ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Ֆրանս. դեսպան Մ. Բոնսդան նախընթաց օր Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին եւ Արտաքին Գործոց նախարարին հետ։ Մ. Բոնսդան Ցունվ. 6/18ին նորէն Բարիզ պիտի երթայ իր ընտանիքը բերելու։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ մէջեւ կնքուելիք նոր առեւտրական դաշնագրին նախագծագիրն արդէն պատրաստուած է, որոյ մէկ օրինակն Արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ մատուցուած է Բ. Դրան եւ մէկ օրինակն ալ Մ. Բոնսդանի կողմէ զրկուած է Ֆրանս. կառավարութեան։

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութիւնը, Պուլկարիոյ ելմտական գանձուն նեղութեան պատճառաւ, որոշեր է ջնջել Պուլկար գործակատարութեան առեւտրական կցորդին պաշտօնը։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ զպրոց-մարտանաւ մը Եաֆայէ Պէրութ հասեր է, եւ տասն եւ հինգ օրի չափ Սուրիոյ ջուրերը պիտի մնայ։ Յետոյ պիտի մեկնի Գերմանիա, հանդիպելով իտալական, ըսպանիական եւ հաւանաբար նաեւ ֆրանսական նաւահանգիստ մը։

ՊԱՆՏՐՄԱՑԻ պատուաւոր վաճառական Յարութիւն էֆ. Տօնտիկեան երէկ Պանտրմա մեկնեցաւ ընտանիքով։

ԱՂԼԻԲՍԱՆԴՐԻՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆԸ.— Պատրիարքական յառաջիկայ ընտրութեան առթիւ, Եգիպտոսի Ցոյն ժողովուրդն իր պատուիրակներն ընտրած է, թուով 112 հոգի։ Ասոնք այսօր պիտի դումարուին, իրենց մէջէն 75 հոգի ընտրելու որք 46ը կրօնական անդամներու հետ միանալով, պիտի պատրաստեն ընտրելեաց ցանկը։ Եգիպտական կառավարութիւնն այս ցանկին մէջէն իր ուզած անձերը դուրս ձգելէ վերջ, պատրիարքական տեղապահին պիտի վերադարձնէ զայն։ Ապա այս վերջինն հանդիսապէս ի նիստ պիտի դումարէ աշխարհական ու կրօն. բոլոր պատուիրակները, որպէսզի ցանկին վրայ պատրիարքական ընտրութիւն կատարելու։ Ընտրութեան արդիւնքն անմիջապէս պիտի հաղորդուի Եգիպտական կառավարութեան, որ Վեհ. Սուլթանին վերացման պիտի մատուցանէ զայն։ Հաւանական ընտրելի կը նկատուի, ինչպէս յառաջագոյն ալ ծանուցինք, Նաղարէթի Մէթրապոլիտ Տ. Թոթիոս, որ պերճախօս եւ լեզուաւոր եկեղեցական մ'է։

ԻԶՄԻՐԻ անգլ. դաղթականութիւնը անցեալ Շբ. օր հանդէս մը տուաւ անգլ. հիւպատոսարանին մէջ, ի նպաստ Հարաւ-Ափրիկէի պատերազմի զոհերուն, որբերուն եւ այրիներուն։ Հանդիսականներուն մէջ կը տեսնուէին նաեւ շատ մը Հայ եւ Յոյն ընտանիքներ։ Հասոյթն 100 ոսկիէն աւելի եղած է, որ արդէն հանդանակութեամբ դոյացած 500 ոսկիին հետ պիտի զրկուի Լոնտոնի մասնախմբին։

ԲԼԻԷՄԱՆԴԻՆ իշխանուհին եւ Բոպուրկ-կոթայի Ֆիլիպ իշխանը Ուր. օր Սոֆիա հասեր են։

ԷԼԱՍՈՆԱՑԻ նորընտիր Ցոյն հիւպատոսին պաշտօնը վաւերացուց Բ. Դուռը։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարարութիւնն Արքունի Նաւատանին տպարանին մէջ, «զինկօկրաֆի»ի դրութեամբ չքեղ Դուրան մը տպագրել տուաւ, զոր մատոյց Վեհափառ Սուլթանին։

ԻԶՄԻՐԻ կը ծանուցանեն թէ Մէնտէրէս գետն անցեալ շաբթու սաստիկ է քանի մը տեղ։

ԲԱՄՊԱԿԻՆ ԳԻՆԸ.— կը ծանուցուի թէ բամպակին գինը նորէն բարձրացեր է Անգլիոյ մէջ։

ՄԵՏԱՔՍԻՆ գինն ալ տակաւ առ տակաւ վրայ կը գնէ։

ԱՄԱՐԱՑԻ (Պարա) շուրջը հատատուած զինուորական շղթան վերցուեցաւ, որովհետեւ 20 օրէ ի վեր ոչ եւ է դէպք չէ պատահած։

ԿԱՅՍ. ՀՈԴԱՄՈՒԹԻՒՆ.—Պէշիքթաշի վերջին հրդեհէն այրած տունները Կայս. հրամանաւ պիտի վերայինուին։ Դ. շրջանակի թաղապետութիւնն այս մտօք հրաման ընդունեցաւ։

ԴՈՂԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Սերվէդ Բեերայի ոստիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ քանի մը հոչակաւոր դողերու վրայ որոնք իրենց պետին՝ Անթոնիոյի բանեցուցած սրճարանին մէջ կը զումարուին եւ խորհուրդ կ'ընեն չահատակութիւն մը գործելու համար։

ՎԱՇԽԱՌՈՒԹԻՒՆ.—Թէրճէմանը Հաղիգաթ ձեռնհաս պաշտօնատան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Իսագ Ավրամ անուն սեղանաւորին վրայ, որ աղքատ եւ փոքր պաշտօնեաներու ամսաթոշակները կը գնէ, մեծամեծ եւ անլուր զեղչերով։ Ո՞ր հրեայ սեղանաւորն արդէն վաչխատաւ չէ։

ԱՐԿԱԾ.—Պալըք-Բազարէ նաւակ մը երէկ իրիկուն չորս ուղեւոր առնելով էյուպ կը տանէր, երբ ճամբան ցոկանալի մը զարնուելով չրջեցաւ, եւ ուղեւորք ծովը թափեցան, բայց հասած անմիջական օգնութեանց շնորհիւ, անվնաս աղատուեցան։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին մէջ ձիթապտղի բերքն այս տարի շատ պակաս եղած է։ Անցեալ տարի տասանորդական տուրքը միայն 12,600 ոսկի արտադրած էր։

—Այտընէ կը զրեն թէ երկրաշարժին պատճառած երկիւղն սկսած է փարատիլ, եւ ժողովուրդն սկսած է իր բնակարանները դառնալ։ Պոլսէ զրկուած նպաստներն ալ ճիշդ ժամանակին հասեր են։ Այտընի զրկուած յատուկ յանձնաժողովն, առանց աղդի եւ կրօնի խտրութեան, սկսեր է նպաստները բաշխել, արկածելոց նոր տուներ չինելու եւ վնասուած տունները նորոգելու համար։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. —Դեկտ. 13/25էն մինչեւ 20/1 Ցունուար, Կ. Պոլսոյ մէջ պատահած մահերուն թիւը յանդած է 265ի, որոյ 6ը կեղծմաշկէ, 1ը հարանիթէ եւ 4ը ժանտատենդէ յառաջ եկած են։

ՇԲՈՏՐԱՑԻ մէջ երկու սպանութիւնք գործուեցան։ Մահմուտ Մոլլա Վէլի անուն Ալպանիացի մը բիվոլվէրի քանի մը հարուած արձակեց երկու միջնորդներու վրայ՝ Ապտուլ եւ Խալիլ Թոսքա անուն, եւ երկուքն ալ դիտապատ դեռն փռեց։ Մարդասպանը ձերբակալուեցաւ։

ՆԱՐԼԸ-ԴԱՒՈՒԻ Հայոց եկեղեցւոյ առջեւ, ծուէն դիակ մը գտնուած է։ Ոստիկանական քննութենէ հասկցուած է թէ Մուսթաֆա անուն թուրքի մը մարմինն էր։ Կը կարծուի թէ ոճրի մ'արդիւնք է այս սպանութիւն։ Մուսթաֆա դեռ նոր եկած էր իր երկրէն, եւ Պոլսոյ մէջ խան մը կը բնակէր։ Իր վրան կը կրէր խոշոր գումար մը որոյ մէկ անանչան մասը միայն գըտնուած է։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 3 Ցունվ.

Ֆրանսական Ռանթ		99	42
Օսմ. Ռէժի	»	288	—
Օսմ. Ֆոնս. սէրի Դ.	Ֆր.	22	82
Բուլգէի երկաթուղի	Ֆր.	127	25
Իտալական		94	30
Օսմ. Պանքա		565	
Սպանիական		67	75
Թրանսվալ		54	50

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Ցունվ.—Տէյլի Մէյլի Նաւարորդի թղթակիցը կը հաստատէ Զօր. Ֆրէնչի Գոլէսպէրկի մէջ ունեցած յաջողութիւնը։ Անդլիացիք թնդանօթ ու մեծաքանակ պաշար առին։ Պօէրները դէպ ի հիւսիս քաշուեցան։ Անդլիացիներուն կորուստն աւելի քիչ է։

—Հարկ եղած պատրաստութիւնք տեսնուած են մինչեւ յառաջիկայ Ցունվ. 11 նաւ դնելու համար Լ. զօրաբաժինը։ Երեք փոխադրանաւ Եչ. օր ճամբայ պիտի ելնեն։

—Քէրդաունէ Դեկտ. 31 թուով թայմզի կը հաղորդեն թէ բազմաթիւ ապըստամբներ Տօրտրէխթի վրայ յարձակեր եւ ուժի հոգի կորսնցնելով ետ մղուեր են։

—Զօր. Հուայթի կողմէ Լէտսմիթէ Դեկտ. 31 թուով քաշուած պաշտօնական արեւադրային հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ թանչէլ ու տենդէ բռնուողներու թիւն հետզհետէ կ'աւելնայ անդլ. բանակատեղին մէջ։

— Պատերազմական պաշտօնատունը լուր առած է թէ զնդապետ Բիլլ Ցուն. 1ին Պէլմոնդի մօտ Սընիսայտի մէջ (Օրանժ եւ Մոտը գետերուն միջեւ) ի փախուստ դարձուցեր է Պօէրները եւ անոնց բանակատեղին գրաւելով, 40 Պօէր գերի բռներ է, առանց հաշուելու սպաննուածներն ու վիրաւորները։

—Քէրդաունէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ անգլ. զօրքերը դարձեալ յաղթեր են Պօէրներուն Սիլլիի ափանց վրայ։ Ո՞ւ եւ է մանրամասնութիւն չկայ։

—Սակարանը լաւագոյն վիճակ մը ունէր։ Գոլէսպէրկի մէջ Զօր. Ֆրէնչի տարած յաղթանակն ամրապնդեց Հարաւ-Ափրիկեան արժէքուղիներուն դիները։ Զարտերբաի թուղթերը կը վնասուին։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ. — Անդլիացիք Տէլակոա ծովածոցին մէջ դրաւեցին գերմանական Հանս Վակնէր չոգենաւն որ գերման առեւտրական տան մը կը վերաբերէր։ Գերման առեւտրական տունը բողոք մը ուղղեց արտաքին գործոց նախարարութեան։

ՎԻԵՆՆԱ. — Հունգարական Պատուիրակութեան ծովային յանձնաժողովը քուէարկեց ծովային ելմտացոյցը։ Արտաքին գործոց նախարար Կոմս Կոլոսովաքի եւ ծովային նախարար Պատոն Սբատն յայտարարեցին թէ աւստրեւհունգար նաւատորմին միակ պաշտօնն է ծովեզերքներու պաշտպանութիւնը։

ՊԵԼԿՐԱՏ. — Աղէքսանդր թագաւոր Սպիտակ Արծուի Ս. պատուանշանը տուաւ Ֆրանսուա-Ֆէրտինանտ եւ Օթթօ արքիդուքսերուն։ Ֆրանց-Եոզէֆ կայսրն ալ Երկաթեայ Թագին պատուանշանը տուաւ Վիեննայի Սերպ դեսպան Մ. Միլան Միխայլովիչի եւ զինուորական կցորդ գնդ. Բանթիչի։

ԲԱՐԻԶ.—Բարձր. Ատենը յանցաւոր ճանչցաւ զՊլուֆիֆ, թեթեւցուցիչ հանգամանքներով։ Ամբաստանեալ չորս երեսփոխաններ անպարտ արձակուեցան։

ԹԷՌ-ՆԷՕՎ.—Գանատայի կառավարութիւնը ներկայ տարեշրջանի միջոցին չուզելով դժուարութիւն յարուցանել Անդլիոյ կառավարութեան դէմ, պատրաստ է մէկ տարուան համար եւս երկարաձգել Ֆրանսական եղերքին վերաբերեալ կարգադրութիւնը (ձկնորսութեան համար), որ լրացաւ տարւոյս վերջը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ զինուորական իշխանութիւնք Շոէնպէրկի եւ Բիւնէստորֆի միջեւ երկաթուղւոյ զրահապատ կառախումբ մը կը փորձեն։

ՀՌՈՄ.—Կ'ըսուի թէ Անդլիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ բանակցութիւնք կը կատարուին, որպէս զի Իտալիա 15 հազար զօրք զրկէ Նեղոսի հովիտը, անդլ. զօրաբանակին տեղը բռնելու համար, որ Թրանսվալ պիտի զրկուի։ Սակայն Խորհրդարանական չրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ Իտալիա զանազան պատճառներով մտադիր է մերժել Անդլիոյ առաջարկները։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 Ցունվ.—Գնդապետ Բիլլ կը հեռագրէ Պատերազմական Պաշտօնատան թէ Տանիլան գրաւած եւ Պօէրները զինաթափ ըրած է, որոնց 40ը գերի բռնուած են։

ՊՐԻՏՈՒԷԼ. — Պելժիոյ խաղաղութեան կուսակիցները կը հրաւիրեն Միացեալ Նահանգները որ միջամտեն Անդլիա-Թրանսվալեան պատերազմը դադրեցնելու համար։

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԻՆ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Եաճնի գարէջբատան վրայի յարկը (ճիշդ Զբպուքճեանց դէմ)

Ամենաատակի ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով գլխել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստուին, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծառոզութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ ուրցամներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Յ. Դ. Վերջ մը տալու համար Յաճախորդաց գանգատներուն, հրապարակաւ կ'ազդարարենք թէ ՄԵՆՔ Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԵՆՔ։

ՄԱԼԿԱՐԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

«Ծաղիկ»ի գործակալ կարգուած է Մեծ. Վասիեան էֆ.։ Մեր բաժանորդներըկրնան յանձնել իրենց բաժնեղինները սոյն էֆ.ին։

AU CROISSANT D'OR

CARL MALIK

Constantinople, 46 Galata, Rue Tunnel

ՈՍԿԻ ՄԱՀԻԿ

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը ծախուին յախճապակեայ եւ բիւրեղեայ առարկաներ, լամպարներ, ջահեր, արծաթաղօծ ափսէներ, սկահակներ, ընտիր տեսակ պնակներ, գրուակներ, եւ այլն։

Դիմեցէ՛ք ու զոհ պիտի մնաք։

ՔԱՐԼ ՄԱԼԻՔ

Կ. Պոլիս, 46, Գալաթիա, Թիւնէլ փողոց

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՔԻՒԶԻԿՔ-ԼՈՒՎՐ

Բերա, Մեծ-փողոց, թիւ 436

Լրպօն շաբաթավանառիին քով

	Դրշ.
Պարզ ատամնահանութիւն	10
Առանց ցաւի ատամնահանութիւն	15
Ակռայ մաքրել	15
Ակռայ լեցնել արծաթով կամ ոսկրափոշիով	15
Ակռայ լեցնել ոսկիով	35
Ամբողջ ատամնաշար մը առնուազն	300
Մասնակի ատամնաշար մէկ ակռան	15

Ծանօթ.—Ակռայ լեցնելու եւ կամ նորէն չլնելու համար եղած յանձնարարութիւններուն կէսը կանխիկ եւ մնաց կէսն ալ չմնուելէնետքը վճարելի է։

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԴՐԱՏՈՒՆ

Կ. Պոլիս, Մեհրմեան փողոց թիւ 57

Մանկապարտէզ

	Դրշ
Մարգրիտներ (Զեռագիր եւ տպագիր)	1,10
Մանկավարժ. քերականութիւն Ա. մաս (Նախապատրաստական)	1,10
Արայի պատմ. Աշխարհագրական ընթերցարան	3

Տարրական Նախակրթարան

Ա. ՏԱՐԻ

Սիրուն գրօսարան (Մանկանց Բ. Գիրքը)	2
Արծաթմատնիկ (99 պատկերով)	3
Մանկավարժական Քերականութիւն Բ. մաս	2,20
Թուագիտութիւն Փալատաչեան Ա.	4
Աշխարհագրութիւն Փալատաչեան տեղական	2
Իրապիտութիւն Փալատաչեան	3
Դեղեցիկ Գրօսարան Ա. մաս տաճկախօս տղոց	2,20

Բ. ՏԱՐԻ

Ոսկեմատնիկ Հայ տղոց (կրկին սքրբագրուած)	4
Մանկավարժական Քերականութիւն Գ. մաս	4
Թուագիտութիւն Փալատաչեան Բ.	4
Աշխարհագրութիւն Փալատաչեան Բ.	2
Դեղեցիկ Գրօսարան տաճկախօս տղոց Բ.	3

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ 1900 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Սեպհակ. Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի

Ազգ. Հիւանդանոցի ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑԸ հրապարակ եղած է արդէն նախորդ տարիներու ծաւալէն տարբեր դիրքով. այսինքն մեծադիր ութածալ 400 էջէ բաղկացեալ ընտիր թղթի վրայ մաքուր տպագրութեամբ։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑԸ կը պարունակէ զանազան դիտելիքներ բժշկի մէջ, ընդարձակ տեղեկութիւններ այլ եւ այլ տոմարներու, տոմարական հաշիւներու, ինչպէս նաեւ Հայ եկեղեցւոյ տօնացոյցին վրայ։ Ազգ. Հիւանդանոցի պատմութիւնն եւ արդի վիճակը ամփոփ կերպով ներկայացուած է, նոյնպէս Հիւանդանոցի չորս գլխաւոր բարերարներուն Յարութիւն Ամիրա Պէզճեանի, Յովհաննէս պէյ Տատեանի, Պօղոս պէյ Տատեանի եւ Կարապետ ամիրա Պալեանի կենսագրութիւնները ու պատկերները, ինչպէս նաեւ Հիւանդանոցիս ստատարող հանգուցեալ Տէր Խաչատուր քհնյ. Տէր Գրիգորեանի պատկերը։ Կ. Պոլսոյ Հայ եկեղեցիներուն եւ Արմաշու գպրեվանքին պատմութիւնէն զատ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑԸ կը պարունակէ կտակի, նուէրի եւ ժառանգի օրէնսական ընդհանուր դրութիւնները, տարեդրոյց մասին տեղեկութիւններու Օգտակար ծանօթութիւններ տրուած են Եկեղեցագործական դրամատան, տոկոսի օրէնքին, ժառանգական փոխադրումներ, կալուածական տուրքի, թղթատարութեան, հեռագիրներու, դրոշմատուրքի, զանազան տէրութիւնց դրամոց եւ այլ մասին։

Վիճակագրական տեղեկութեանց բաժինը կը պարունակէ Օսմանեան Կայսրութեան եւ Հայ եկեղեցւոյ վերաբերեալ կարեւոր ծանօթութիւններ եւ այլն եւն. ամէն տարուան հրատարակութիւններէն աւելի ճոխ եւ մանրամասն։

Այս ընդարձակ հատորը, որուն 8 դրշ. դին որոշուած է, կը ծախուի բոլոր Հայ դրավաճառաց քով եւ Հիւանդանոցի դրատունակը։ ԿՆԻԲ

ԱՅԻՒՈՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐՑԻՆԵՐՈՒՆ

Կը յայտարարէ վարչութիւնս թէ նոյն տեղի «Ծաղիկ»ի գործակալ անուանուած է Արտաշէս էֆ. Հալէպլեան։

ԷՔԻԹԱՊԼ

„ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ"

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆԷՆ ՄԵԾ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՀԶՕՐ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԴԼՈՒԽ ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ 339 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐՔ.

1898ին «Էքիթապլ» իր ապահովագրեալներուն բաժնած է աւելի քան 15 ½ միլիոն ֆր. շահաբաժին, [այսինքն նոյն տարւոյ մէջ ֆրանսական ՄԻԱՑԵԱԼ 17 ընկերութիւններու բաժնած շահերու համագումարին ԳՐԵԹԷ ԿՐԿԻՆԸ։]

Աշխարհի մէջ գտնուող ոչ մէկ ընկերութիւն

ԷՔԻԹԱՊԼԻ չափ գործատնութիւն ունի.

ԷՔԻԹԱՊԼԻ չափ պահեստի դրամ ունի.

ԷՔԻԹԱՊԼԻ չափ շահաբաժին կը վճարէ.

Հետեւաբար

Ոչ մէկ ընկերութիւն

Կրնայ աւելի ԱԺԱՆ և աւելի ՇԱՀԱՒԷՏ ընծայել կեանքի ապահովագրութիւն որքան ԷՔԻԹԱՊԼ։

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. Պոլիս, Պահճէ-Գափու, Անանիասի Խան թիւ 20, 21 եւ 22

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրամատունը

Լոնտոն, ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆԿԱ

Բարիզ, ՓՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈՒԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարեն Կամուրջ		Կամուրջեն Սկիւտար	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
2	—	2	50
2	45	3	25
—	—	3	50
3	30	4	30
4	—	5	30
4	40	6	15
5	20	6	50
5	45	7	40
6	30	8	25
7	15	9	—
8	—	9	40
8	45	10	10
9	30	10	40
10	10	11	—
10	30	11	25
10	55	11	45
11	15	12	5
12	—	—	—

Սկիւտարեն Պեշիկթ.		Պեշիկթաշեն Սկիւտ	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
1	50	—	—
2	35	2	—
—	—	2	45
3	50	4	—
5	—	5	10
5	45	—	—
6	30	6	27
7	15	7	—
8	20	7	50
8	50	8	35
10	—	9	—
10	40	10	15
11	40	10	55
12	5	11	50
		12	15

Սկիւտարեն Գալատա Գրզկ. — Գալատայեն Սկիւտար Գրզկ. — Գալատայեն Սկիւտար Գրզկ. — Գալատայեն Սկիւտար